

Štovski ŽELEZAR

Leto XXIII 1983
OKTOBER Št. 19

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

KAKO LAHKO SINDIKAT PRISPEVA K STABILIZACIJI?

Nelogično bi bilo, če bi pričakovali, da se sindikat kot politična organizacija delavcev z lastnim programom in aktivnostjo ne bo vključil v stabilizacijska prizadevanja družbe oziroma vseh njenih naprednih sil. Pri tem seveda kot izhodišče jemljemo trditev, da je dolgoročni program gospodarske stabilizacije tudi temeljni delavsko-razredni interes večine delavcev in drugih občanov. Zato je sindikat poklican (oziroma v imenu Zveze sindikatov Slovenije republiški svet), da na tej podlagi pripravi pregled temeljnih nalog za vse svoje organizacije in organe. Vemo, da brez najširše konkretne podpore v vsakem OZD, interesnih skupnostih in drugod stabilizacijski cilji ne bodo uresničeni. Zato ima sindikalni program vključevanja v stabilizacijska prizadevanja na eni strani namen opredeliti osnovna strateška področja in naloge zveze sindikatov pri tem, na drugi strani pa seznaniti s stabilizacijskimi prizadevanji kar najširši krog delavcev, jih mobilizirati in usposobiti za delo in odločanje v tem in odločilnem obdobju. To zadnje bo zahtevalo tudi spremenjene metode in oblike dela sindikalnih vodstev na vseh ravneh.

Naloge, ki so sedaj pred sindikalnimi organizacijami in vodstvi, na prvi pogled niso nekaj novega, nekaj, o čemer v zadnjih letih ne bi govorili in pisali. Res gre tudi za stara vprašanja in probleme – toda še ne rešena vprašanja in probleme. To so istočasno tudi tista strateška vprašanja družbeno-ekonomskega in političnega sistema, kjer se najmočneje krešejo različni interesi – predvsem razredni.

Osnovni cilj vseh stabilizacijskih prizadevanj, ki nikakor ne morejo pomeniti predvsem omejevanja in varčevanja (čeprav je to za prvo fazo najbolj značilno), je utrjevanje socialistični samoupravni družbeno-ekonomski položaj delavcev. To pa je mogoče le s pridobivanjem dohodka in uveljavljanjem dohodkovnih odnosov. Pri tem dohodek seveda ne more temeljiti na zidanju stroškov in cen ali na pretežno posojilnih odnosih. Za sindikat bo zato pri razpravi o delitvi dogodka (najprej ga bo treba ustvariti z dobrimi proizvodnimi programi, boljšo organizacijo dela in spodbujevalnim sistemom nagrajevanja) za investicijsko, splošno in skupno porabo glavno merilo reprodukcijska sposobnost gospodarstva, oziroma koliko vse te dejavnosti prispevajo k boljšemu delu in proizvodnji v gospodarstvu in povečevanju dohodka. Zahteve za nove prispevke in davke bodo morale skozi zelo gosta rešeta tudi glede zaščite življenjskega standarda.

Notranji sistem organizacije poslovnih, delovnih in delitvenih odnosov mora biti v funkciji spodbujanja boljšega dela in večje proizvodnje, pri tem pa ima sistem delitve po delu glavno vlogo. Osební dohodek bi zato moral biti neposredno odvisen od dohodka in čistega dohodka.

Velike notranje rezerve se skrivajo še v združevanju dela in sredstev ter neoviranem pretoku akumulacije tja, kjer bo dala največje družbeno-ekonomske učinke.

Sindikat se bo zavzemal za povečanje realnih osebnih dohodkov, in to predvsem z opredeljevanjem za take proizvodne programe, poslovne in organizacijske povezave ter delitvena razmerja, ki bodo povečevali dohodek in čisti dohodek.

Da bi večini delavcev (ob drugih pogojih) dejansko omogočili čim aktivnejše vključevanje v vsa prizadevanja, morajo biti tudi sproti in stalno seznanjeni s celoto problemov družbene reprodukcije in stvarno informirani o problematiki lastnega okolja (o odvisnosti lastnega materialnega in življenjskega položaja od produktivnosti lastnega dela in dela drugih delavcev, od gospodarjenja ter združevanja dela in sredstev). Hkrati pa si bodo sindikalni aktivisti prizadevali, da bodo delavci v široki in demokratični razpravi tudi povedali svoja mnenja in dali predloge za izboljšanje stanja.

S tem v zvezi mora biti sindikat bolj kot doslej opora samoupravnim organom in delavski kontroli v OZD.

Na področju socialne politike si sindikat ne bo prizadeval za nove instrumente, ampak za dosledno uresničevanje sedanjih. Hkrati bo treba preprečevati in odpravljati razlike v družbeno-ekonomskem položaju ljudi, ki niso posledica dela.

Za vse te opredelitve in usmeritve v organizacijah združenega dela po mnenju sindikata ne potrebujejo nekih posebnih formalnih stabilizacijskih načrtov. Ukrepi za boljše, racionalnejše gospodarjenje, zmanjševanje neproduktivne režije, večji dohodek in večji osebni dohodek naj postanejo sestavni del planskih dokumentov vsakega TOZD.

(Informacije RS ZSS 5/83)

Na mednarodnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni je meseca avgusta t. l. prejel naš traktor ŠTORE 1104 zlato medaljo, ŠTORE 1102 pa srebrno.

Smatramo potrebno, da ta naš novi proizvod, ki je pretežno plod domačega dela, predstavimo nekoliko podrobneje širši javnosti, predvsem pa našemu kolektivu.

Moč motorja znaša 81 kW (110 KS) in je proizvod Tovarne motorjev iz Rakovice pri Beogradu. Tu gre že za preizkušen 6 cilindrski diesel motor z direktnim vbrzgvanjem, ki se izdeluje že več let po licenci Perkins. Na jugoslovanskem tržišču se je v celoti potrdil in vsak riziko v celoti odpade.

ZLATO ODLIČJE ZA TRAKTOR ŠTORE 1104

Transmisijski del ali kratko menjalnik je zasnovan na modernem principu tako, da so vse prestave sinhronizirane. Menjalnik ima 12 prestav naprej in 3 prestave nazaj. Možna je tudi izvedba s 16 prestavami naprej in 4 prestavami nazaj. Vsi mehanizmi menjalnika so nameščeni v dveh ohišjih, kjer se nahajajo tudi diskaste zavore v oljni kopeli. Takšne zavore so vsekakor korak naprej, tako v konstrukciji kot v eksploatacijskih prednostih. Delujejo na hidravličnem principu in so neodvisne od ročne zavore.

Tip 1104 ima pogon na vsa štiri kolesa, kar je za naše razmere še zlasti zanimivo. Novost je tudi v tem, da ima sprednji pogon (diferencial) avtomatsko blokiranje, kar v praksi veliko pomeni, zlasti na hribovitih in spolzkih terenih.

Tip 1102, ki predstavlja enostavnejšo rešitev tega traktorja, ima pogon le na zadnji dve kolesi. Ta bo zanimiv predvsem za ravninska področja in manj zahtevne pogoje.

Novost je tudi v dveh hitrostih izhodnega priključka za orodja, tj. 540 in 1000 vrtljajev na minuto. S tem je omogočeno optimalno izkoriščanje priključkov in varčevanje z gorivom.

Karoserija je zasnovana v modernem dizajnu in omogoča enostaven pristop k motorju, kar je zlasti dobrodošlo za kontrolo in vzdrževanje. Luči so postavljene v sprednjo masko in tako omogočajo nadgradnjo traktorja z raznimi nakladalci.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ogled in razmišljanja pred nakupom naših traktorjev s sejma v Gornji Radgoni (foto Miletić)

Predsedstvo ZSS o uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije

Za vlogo Zveze sindikatov Slovenije – organizacije in organe je odločilnega pomena, da svoje aktivnosti pri uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije usmerijo za tista vprašanja, ki opredeljujejo, zagotavljajo ter utrjujejo socialistični, samoupravni, družbeno-ekonomski in socialni položaj delavca v združenem delu in družbeni skupnosti kot celoti. To pa so predvsem:

ZLATO ODLIČJE ZA TRAKTOR ŠTORE 1104

(Nadaljevanje s 1. strani)

Varnostna kabina je zelo komfortna in opremljena s klima napravo ter v celoti mehko obložena tako, da nudi traktoristu vso udobnost. Ker predstavlja delo na težkih traktorjih že tudi v večini primerov poklicno zaposlitev, je posebno udobno grajen tudi sedež. Volan pa predstavlja v hidrostatični konstrukciji minimalni napor za traktorista.

Traktor je zaradi tehničnih in eksploatacijskih karakteristik mogoče uporabljati v kmetijstvu, v gozdarstvu in ne nazadnje tudi za transport.

Na njega je mogoče priključiti vsa polnošena in nošena orodja težje izvedbe – kategorije II.

Prototipi ugodno prestajajo svoje preizkušnje in bodo kmalu imeli tudi vse potrebne ateste. Tako v tem oziru problemov za začetek proizvodnje in prodaje ne bo. Resen pristop k osvajanju sestavnih delov traktorja pri domačih kooperantih pa nam bo omogočal vedno manj uvoza in vseh s tem v zvezi poznanih težav.

Osvojitev proizvodnje traktorja ŠTORE 1104 predstavlja že drugi traktor (prvi je bil 504 in 502), ki je plod pretežno domačega znanja. To je tudi del naše začrtane poti k razširitvi proizvodnega asortimenta težjih traktorjev, ki jih še zlasti potrebujejo naši kmetijski kombinati.

Zlato odličje za traktor ŠTORE 1104 in srebrno za ŠTORE 1102 je vsekakor dokaz za pravilno izbiro poti razvoja proizvodnega asortimenta in kvalitete. Istčasno pa tudi priznanje vsem, ki so od ideje do prototipov vložili vsa svoja znanja in napore.

P. A.

Traktor Store 1104 (foto Miletič)

Zlata in srebrna plaketa za traktorje ŠTORE 1104 in 1102 razstavljenih na Radgonskem sejmu (foto Arzenšek)

Pogoji pridobivanja dohodka ter uveljavljanje dohodkovnih odnosov in najširša aktivnost pri doseganju s plani sprejetih družbenih ciljev pri pridobivanju in povečanju dohodka kot materialne podlage za samoupravno odločanje delavcev v TOZD in DPS o vseh vpršanih in problemih družbene reprodukcije, osebnega ter družbenega standarda delavcev in vseh delovnih ljudi.

Odločilnega pomena pri tem je pravilno razumevanje dohodka, ki kot temeljna ekonomska kategorija in izraz rezultatov dela opredeljuje položaj delavca v združenem delu oziroma medsebojnih odnosih.

ZSS ne bo pristajala na načrte pridobivanja dohodka, ki slonijo na zidanju cen in stroškov ali pretežno na kreditnih odnosih.

ZSS mora s svojo aktivnostjo zagotoviti, da se bo o vsakem odstotku dohodka za investicijske, skupne in splošne potrebe vodila v TOZD široka in demokratična diskusija, vsaka nova zahteva pa preverjala z vidika reprodukcijske sposobnosti gospodarstva oziroma združenega dela in zaščite življenjskega standarda delovnih ljudi.

Do politike cen, ki po eni strani omogoča večji ali manjši dohodek delavcev v TOZD, po drugi pa krojijo usodo standarda delovnih ljudi, bo imela najaktivnejši odnos. V skladu z zakonom o cenah bo k predlogom za nove cene dajala svoja mnenja in zahtevala od pristojnih samoupravnih in drugih organov odgovore. Z njimi bo seznanjala članstvo in javnost.

Praksi kolektivno lastninskega zapiranja in zidanja stroškov moramo zoperstaviti najširše povezovanje in neoviran pretok akumulacije tja, kjer bo dala največji učinek in največ prispevala k zadovoljevanju potreb oziroma spoštovanje družbenih in ekonomskih zakonitosti razvoja.

Kritično je treba osvetliti vzroke in ugotoviti nosilce, ki zavirajo proces združevanja dela in sredstev in s tem hitrejšje povečevanje izvoza, boljše koriščenje kapacitet, zaposlovanje novih delavcev in usposabljanje gospodarstva za mednarodno delitev dela.

Delavec mora biti stalno seznanjen s celoto problemov družbene reprodukcije, konkretno informiran o odvisnosti svojega življenjskega in ekonomskega položaja od produktivnosti dela in dela drugih delavcev do gospodarjenja in združevanja dela in sredstev.

Delo in rezultati dela so temelj materialnega položaja delavca in njegove družine ter temelj njegove socialne varnosti.

Zato mora biti akcija sindikata usmerjena v mobilizacijo vseh faktorjev, ki zagotavljajo delo in takšen osebni dohodek za rezultate dela, ki zagotavlja reprodukcijo delovne sposobnosti na ravni današnjih potreb.

ZSS se bo angažirala v OZD, samoupravnih in družbeno-političnih skupnostih za sprejem takšnih ukrepov, ki bodo preprečevali nastajanje razlik v družbeno-ekonomskem položaju ljudi, ki niso posledica rezultatov dela, ki bodo preprečevali, da se dohodek oziroma družbena lastnina neopravičeno in nezakonito priliva v osebna sredstva in celo kapitalizira.

Zveza sindikatov, njene organizacije in vodstva morajo s svojo aktivnostjo v sindikalnih skupinah in drugih oblikah organiziranega dela s člani zagotoviti najširše poznavanje in razumevanje dolgoročnega programa stabilizacije kot delavsko razrednega interesa in zavestno sprejemanje odločitev ter posledic ki jih učinkovito izvajanje programa predpostavlja, prinaša in narekuje.

Zagotoviti je potrebno, da se bodo opredelilte in naloge iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije upoštevale pri sleherni družbeno-ekonomske odločitvi in vključevale v vse samoupravne, politične in normative dokumente. Zato naj vsaka OZD, samoupravna in družbeno-politična skupnost na osnovi ocene družbeno-ekonomskih razmer pripravijo načrt temeljite revizije samoupravnih in drugih normativnih aktov.

Prav tako je potrebno stalno in sprotno spremljanje in ocenjevanje, kako se sprejete usmeritve in naloge uresničujejo v posameznih organih in službah oziroma s strani posameznih nosilcev nalog. Sindikat mora s svojim delovanjem, z dajanjem kolektivne opore organom samoupravljanja in delavske kontrole zagotoviti javno obravnavanje vseh pojavov neodgovornosti ali obnašanja, ki je v nasprotju z opredeljenimi delavsko razrednimi interesi, ter sprožiti postopek za ugotavljanje samoupravne in družbene odgovornosti. Organi in vodstva Zveze sindikatov se morajo pri tem opirati na delavske množice, katerih razmišljanje in obnašanje je elementarno socialistično in samoupravno.

Mirko Gozdnikar

Seja družbenega sveta

Družbeni svet pri TOZD tovarna traktorjev se je sestel na 2. redni seji dne 31. 8. 1983. Osnova razgovora je bila realizacija polletnega plana 1983 in vprašanja razreševanja sanacijskih nalog, ki so bile sprejete na prvi seji.

Objavljamo zabeležko s te seje.

Dnevni red:

1. Rezultati poslovanja prvega polletja in projekcija proizvodnje in poslovanja do konca leta 1983.
2. Sanacijsko razvojni projekt (informacija in potek del).
3. Združevanje dela in sredstev za sanacijo in razvoj proizvodnje traktorjev in sklopov.

Ad 1

Na osnovi priloženega gradiva o rezultatih poslovanja TOZD tovarna traktorjev v prvem polletju ter projekciji proizvodnje in poslovanju do konca 1983, ob dodatni obrazložitvi članov sanacijskega odbora TOZD TT, predsednika KPO ŽS in razpravi članov družbenega sveta je predsednik DS tov. Lenasi predlagal naslednje zaključke, s katerimi so se člani strinjali in se glasijo:

– zaradi normalnega doseganja proizvodnje naj se strokovne službe zadolžijo, da iščejo nove kooperante v zvezi s tem za rednejše dobave repromateriala na eni in zmanjševanje zaloga na drugi strani;

– podpre naj se politika, s katero se naj poveča prodaja preko firme FIAT zaradi polnjenja kontokorentnega računa;

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kako smo delali

Predvideni plan proizvodnje je v mesecu avgustu bil dosežen z indeksom 102,4. TOZD tovarna traktorjev je proizvedel 166 traktorjev, kar znaša z indeksom 102,5.

Elektroplavž

Proizvodnja grodlja je pod planom od planiranih 4.300 ton za 487 ton ali 88,7 %.

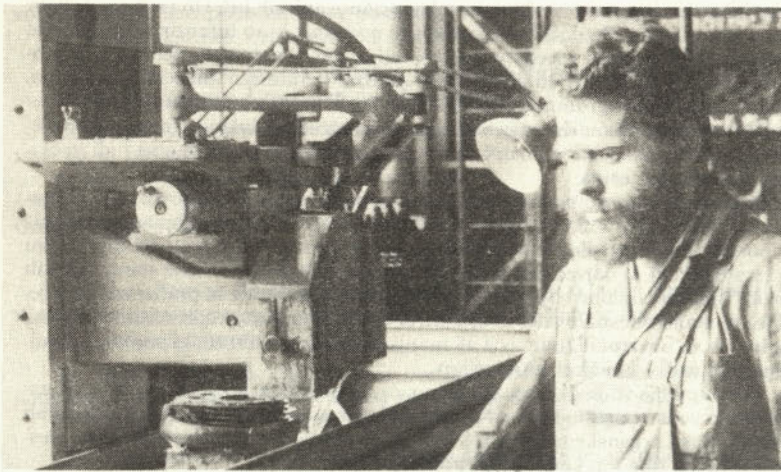
Razlog za nedoseženo proizvodnjo je okvara jakotnega voda in popolne redukcije električne energije.

Jeklarna

Proizvodnja je dosežena v višini 10.325 ton, nižja je od plana za 1,8 %. Na nižjo proizvodnjo so vplivale okvare na agregatih in redukcija el. energije, pomanjkanje Ca Si in Si-metala.

Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov znaša 2.364 ton, od tega 2.091 ton blagovne proizvodnje in 273 ton za predelavo. V mesecu avgustu so imeli izredne težave s pomanjkanjem delovne sile. Težave so nastale tudi s koračno pečjo CER zaradi nasedanja gred na hladilno korito.

Pozornost namenjena obdelavi (foto Simovič DLT)

(Nadaljevanje z 2. strani)

- zaradi neusklenjenih cen traktorjev pri jugoslovanskih proizvajalcih je potrebno doseči čimprejšnjo korekcijo cen pri Zvezni skupnosti za cene, Beograd;
- zaradi ugodnih rezultatov, ki so posledica devizne prodaje traktorjev, naj se še naprej vodi politika devizne prodaje preko LB;
- da bi zagotovili tekočo in normalno prodajo, je potrebno zadržati čim širši krog kupcev, tako dosedanjih kot iskati nove.

Ad 2

Člane družbenega sveta so informirali o poteku dela na sanacijsko razvojnem projektu, pri čemer je tov. Burnik obširno informiral o razvoju proizvodnje, medtem ko je tov. Zakonjšek poudaril in posebej izpostavil problematiko oskrbovanja s posameznimi deli traktorjev in z repromaterialom, ker je bila kljub sovlaganju Tovarne traktorjev z devizami pri kooperantih ta oskrba zelo neredna.

V razpravi je bilo predlagano, naj bi se strmelo k spremembi kratkoročno najetih kreditov v dolgoročne ter pridobitvi virov za obratna sredstva pred investicijskimi vlaganjem. Po razpravi so člani DS sprejeli naslednje zaključke:

- posebno pozorno in močno se je potrebno angažirati pri nacionalizaciji posameznih sklopov in iskati je potrebno dopolnilne proizvodne programe,
- priskrbeti je treba vire za obratna sredstva pred investicijskimi,
- potrebno je racionalno in smotno ter ekonomsko upravičeno voditi politiko pri širjenju proizvodnih programov (etapna sanacija in razvoj).

Ad 3

V zvezi z združevanjem dela in sredstev za sanacijo in razvoj proizvodnje traktorjev in sklopov je bilo poudarjeno, da je potrebno obliko zbiranja sredstev nadaljevati v čim širšem obsegu, predvsem pa pri tistih, ki so močno zainteresirani za nadaljevanje traktorske proizvodnje in sklopov.

Nadalje je bilo ob razpravi tudi poudarjeno, naj ne bi selekcionirali trgovskih hiš, čeprav so se nekatere TOZD v dosednji težki gospodarski situaciji obnašale neposlovno, temveč je potrebno poleg obstoječih iskati še nove, ker bi takšno selekcioniranje lahko imelo v prihodnosti večje negativne posledice pri plasiranju proizvodov TOZD tovarne traktorjev. Po razpravi so člani DS sprejeli naslednje zaključke:

- potrebno je v okviru sanacije in razvoja formirati grupo, ki naj bi pripravila kratkoročni in dolgoročni program sanacije obratnih sredstev;
- dodatno je potrebno povečati angažiranost na področju iskanja novih kooperantov, ki naj bi bili sposobni zalagati TOZD tovarno traktorjev z materiali;
- pri aktivnostih za združevanje dela in sredstev je potreben selektivni pristop do porabnikov traktorjev ter vzporedno nadaljevati naloge povezovanja z obstoječimi trgovskimi hišami.

Valjarna II

Valjarna II je v mesecu avgustu proizvedla 8.842 ton valjanih izdelkov, kar je v primerjavi z operativnim planom več za 15,4 %.

Jeklovlek

Za mesec avgust je bila z operativnim planom predvidena količina hladno predelanih profilov 1.130 t. Skupna količina proizvodnje pa znaša 1.147 ton ali 101,5 %.

Nadaljevali so z montažnimi deli.

Livarna I

Dosežena proizvodnja znaša 1.803 ton, kar je za 96 ton oz. 5,6 % več od planirane količine v operativnem planu.

Primanjkovalo je KGR valjčne zloznine in SGN grodlja z nizkim Si za trde valje.

Livarna II

Proizvodnja znaša v mesecu avgustu 300 ton, kar je za 78 ton manj od planirane količine. Vzrok za nedoseženo proizvodnjo je v tem, ker je prišlo do večjega zastoja na rekonstruirani stresni rešetki.

Mehanska obdelava – obdelovalnica valjev

Obdelanih je bilo 213 ton valjev, operativni plan pa je bil postavljen v višini 256 ton in ni bil dosežen zaradi večjega obsega dopustov v livarni I in v obdelovalnici valjev. Največji izpad je bil pri težkih valjih, kjer so kasnitve pri dobavah surovcev in pušah za distančne obroče.

Obdelovalnica litine

Obdelanih je bilo 77 ton ulitkov, kar je za 26,2 % več kot operativnega plana.

Tovarna traktorjev

Operativni plan proizvodnje je bil dosežen s 102,5 %; z ozirom na kapacitete bi bil lahko presežen z večjim odstotkom, vendar so imeli zastoje zaradi pomanjkanja odlitka ohišja menjalnika in zobnikov iz DMB Beograd.

Zaposleni

V naši DO je bilo v avgustu zaposlenih 3.513 delavcev, medtem ko jih je letni plan predvideval 3.464. Z upoštevanjem nadur in pogodbenih del je znašalo število zaposlenih 3.648, kar predstavlja 101,4 % realizacije letnega plana.

Nadure

Doseženih je bilo 17.211 nadur, kar je za 3.685 nadur oz. 27,2 % več, kot jih je bilo predvideno v operativnem planu. Največ nadur je imel TOZD vzdrževanje (i = 125,7), najmanj pa TOZD GKSG (i = 7,0).

Produktivnost

Na nivoju DO je bila produktivnost za 14,0 % večja od predvidene v letnem planu. Najvišjo produktivnost je dosegel TOZD valjarna II (i = 121,7).

Sklepi XIX. seje izvršnega odbora pri konferenci OO ZS Železarne Štore

Uvodoma se je izvršni odbor seznanil z rezultati poslovanja v sedmih mesecih letošnjega leta in ugotovil, da so leti dokaj dobri z ozirom na trenutno situacijo, v kateri se nahajamo. Proizvodnja je bila nekoliko presežena, vendar celotni prihodek ni dosežen v načrtovani višini. Pojavljajo se problemi pri izvozu na zahodno tržišče in se kaže prisotnost pomanjkanja naročil. Razveseljivo je dejstvo, da se položaj v TOZD tovarna traktorjev izboljšuje, povečal se je tudi izvoz in lahko ob koncu leta pričakujemo pozitiven rezultat poslovanja.

Izvršni odbor ponovno ugotavlja zelo kritično situacijo v TOZD livarna strojne litine, kjer se izkazuje izguba v višini okoli 4,5 stare milijarde in nekih realnih možnosti za doseg pozitivnega rezultata ob koncu leta ni.

Izvršni odbor zadoljuje KPO in vodstvo TOZD livarne strojne litine, da na osnovi že izdelane analize vzrokov te izgube čimprej izdelajo konkretne ukrepe za izboljšavo stanja v tej TOZD.

Posebna pozornost je bila usmerjena k obravnavi problematike delovanja (Nadaljevanje na 4. strani)

Delavski svet SOZD Slovenske železarne je na 8. seji dne 16. 9. 1983 imenoval komisijo za benificirano zavarovalno dobo v Slovenskih železarnah:

1. ŠOLAR Milena – ŽELEZARNA JESENICE
2. KREJIČ Zoran – ŽELEZARNA JESENICE
3. HARTMAN Franc – ŽELEZARNA RAVNE
4. ČEGOVIK Franc – ŽELEZARNA RAVNE
5. LAMUT Marija – ŽELEZARNA ŠTORE
6. SELČAN Franc – ŽELEZARNA ŠTORE
7. ČOP Franc – VERIGA, LESCE
8. GALIČ Jozo – PLAMEN, KROPA
9. PELC Andrej – TOVIL, LJUBLJANA

Mandat članov komisije traja 2 leti in so po poteku tega roka lahko večkrat zaporedoma izvoljeni.

Imenovanim čestitamo in jim želimo čim več delovnih uspehov.

Poziv delovnim ljudem in občanom

Aktualni problemi sedanjega trenutka velikih gospodarskih sprememb v svetu in zelo zaostreni pogoji gospodarjenja pri nas zahtevajo, da se vse v celoti gledano aktivno vključimo v razreševanje in izvajanje stabilizacijskih programov in ukrepov na vseh področjih.

Za dosego tega cilja je potrebno spoznanje, da je temeljna prvina naše družbene ureditve prav skrb za človeka – varstvo človekovega okolja, v katerem živimo in delamo, in tudi spoznanje, da ni možno vsestransko razvijati osebnosti, humanih socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe brez zavestnega odnosa vseh delovnih ljudi in občanov, ki po ustavnih pravicah in dolž-

Gostje konference si ogledujejo razstavo rib (foto Štraus)

(Nadaljevanje s 3. strani)

samoupravnih organov na nivoju delovne organizacije, kjer se ugotavlja, da nekateri delegati svoje obveznosti kot člani samoupravne socialistične skupnosti ne izvršujejo. Prisoten je problem sklopčnosti na sejah samoupravnih organov, delegati prihajajo na seje brez stališč baze, strokovne službe se ne udeležujejo sestankov samoupravnih organov (pravna služba) itd.

Predvsem vodje TOZD in družbeno-politične organizacije morajo vplivati na pravičen odnos svojih delegatov do samoupravnih funkcij.

Osnovne organizacije sindikata, skupaj z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami in vodstvi TOZD/DS, so dolžne obravnavati in na osnovi analize ponovno oceniti delovanje delegatov in delegacij in sprejeti konkretne ukrepe v smislu izboljšanja stanja na tem področju.

Izvršni odbor se je seznanil z zapisnikom samoupravne delovne skupine II iz TOZD DPG, ki se nanaša na problem odpiralnega časa dela nočne izmene in dela delilke bonov ter povračila stroškov prevoza na delo in iz dela v deljenem delovnem času.

Izvršni odbor je ugotovil, da je problem odpiralnega časa predvsem organizacijske narave in ga je potrebno rešiti v okviru te TOZD. Glede večkratnega prihoda in odhoda na delo in iz dela v enem dnevu ter povračila stroškov prevoza pa je izvršni odbor predlagal, da je potrebno ta problem rešiti enotno na nivoju delovne organizacije v tem smislu, kot je to urejeno pri dežurstvu.

Izvršni odbor je na osnovi obravnave poročila strokovne službe, ki se nanaša na eventualne kršitve glede prihoda in odhoda z dela, ugotovil, da nekih posebnih problemov na tem področju ni, vendar se še vedno pojavljajo določene kršitve, ki pa jih je potrebno reševati v okviru vodstev posameznih sredin in nadzorne službe.

Izvršni odbor opazarja na dosledno izvajanje delovnega reda v skladu z sprejetim pravilnikom, ob tem zahteva, da delovne sredine, ki evidentiranja prihoda in odhoda na delo in iz dela nimajo uvedene preko registriranih ur, to evidentiranje takoj uvedejo preko registriranih ur.

Izvršni odbor je nadalje ocenil, da je srečanje upokojencev Železarne Store uspelo v vseh pogledih, zato daje javno priznanje pripravljalnemu odboru in predstavnikom TOZD za uspešno organizacijo in izvedbo srečanja.

Izdelani program izobraževanja za vodje delegacij ZZZ in SIS, ki ga je pripravila komisija za informiranje in izobraževanje pri konferenci OO ZS Železarne Store, je izvršni odbor soglasno potrdil. Izobraževanje bo izvršeno v mesecih novembru in decembru letošnjega leta.

Izvršni odbor zadolžuje strokovno službo (področje za izobraževanje), da sprejeti program izobraževanja za vodje delegacij ZZZ in SIS izvede v zastavljenem roku.

Z ozirom na to, da se približuje čas volitev v samoupravne organe in organe sindikata, je izvršni odbor predlagal osnovnim organizacijam sindikata TOZD/DS ter kadrovske komisiji pri konferenci OO ZS Železarne Store, da čimprej pristopijo k najširšemu evidentiranju kandidatov za te organe, saj le dosledno izpeljana akcija evidentiranja zagotavlja uspešno delo organov sindikata in samoupravljanja v prihodnjem obdobju, zato je odgovornost do evidentiranja še toliko večja.

Predlog strokovne službe, ki se nanaša na pokrivanje že izplačanih razlik pri osebnih dohodkih delovnih invalidov Železarne Store, in ki je v tem, da se ta razlika pokrije iz sklada skupne porabe, je izvršni odbor v celoti podprl.

Izvršni odbor je pregledal finančno poslovanje konference OO ZS Železarne Store in pri tem ugotovil, da nekih odstopanj in preokračitev do sprejetega programa ni.

Izvršni odbor se je seznanil tudi z akcijami, ki potekajo na področju priprav na reorganizacijo in se zavezal, da bo izvajanje nalog tekoče spremljal v skladu z predhodno sprejetimi sklepi. Ugotovil je, da naloge v zvezi z ustanovitvijo kulturnega društva in ustanovitvijo blagajne vzajemne pomoči potekajo in sprejel sklep, da se zaradi objektivnih razlogov seminar za predsednike OO ZS TOZD/DS prestavi na kasnejše obdobje.

Anton Motoh

nostih zagotavljajo ohranitev, razvoj in preprečevanje ter odpravljanje škodljivih posledic onesnaževanja zraka, tal, vode in vodotokov, ki ogrožajo naravne in z delom pridobljene vrednote človekovega okolja in ki so pomembne za zdravo in varno ustvarjalno življenje, tako za sedanji rod kot tudi za bodoče rodove.

Katastrofalna onesnaženja in slučajna onesnaženja (predvsem iz malomarnosti) so v naših vodotokih vedno pogostejša. To pa ne povzroča samo poginov rib in drugih vodnih živali ter vodnega rastlinstva, temveč tudi onesnažuje pitne vode (podtalnice – vodnjakov, ki so v bližini vodotokov).

Na porečju Savinja–Sotla smo v letošnjem letu registrirali rekordno število poginov rib (13 poginov). Največji pogin se je pripetil 11. 6. 1983 na vodotoku Paka – Savinja, kateri je zajel okoli 100 hektarjev vodne površine. V glavnem so poginili sulci, potočne postrvi, lipani in tudi podusti ter je skupna ocenjena škoda samo na ribah okoli 15.000.000,00 ND.

Pogini rib pomenijo tudi zastrupitev vode in veliko nevarnost okužb za človeka in drugi živi svet (pogin živali, boleznin in trajne okvare zdravja).

Sedanje stanje v vodotokih porečja kaže, da se kakovost vode še naprej slabša in je na nekaterih odsekih zelo kritična, še posebno v poletnem sušnem obdobju, ko se zmanjšujejo zaloge čiste vode ter je oteženo oskrbovanje s pitno vodo ter tehnološko vodo za prebivalstvo, gospodarstvo in kmetijstvo. V poletnih mesecih, ko je vodostaj vodotokov najnižji, je nevarnost onesnaženja in zastrupitev še veliko večja (v tem času je potrebno količino odplak prilagoditi pretoku vodotoka, da ne bi prišlo do nevarnih koncentracij). V tem času je tudi največ poginov rib zaradi kemičnega onesnaževanja (organskega ali anorganskega izvora). Pri takem onesnaževanju se spremeni kemična sestava vode, ki je v naravni obliki osnova življenjskih procesov. Namesto življenja prinaša smrt. V naše vodotoke prihaja onesnaženje iz industrijskih obratov, v zadnjih letih pa vse bolj pogosto iz zemljiških površin, farm, kmetij, stanovanjskih naselij in stanovanjskih hiš. Ob vsakem večjem nalivu je nevarnost, da dež izpere zemljiške površine, ki so intenzivno gnojene in posipane ali škropljene s sredstvi proti škodljivcem. Umetna gnojila so v vodi lahko razgradljiva (pesticidi) in jih vodni organizmi (bakterije) hitro mineralizirajo, pri tem pa porabijo ogromne količine kisika. Posledica je pomanjkanje kisika v vodotoku in pogini rib ter drugega vodnega živilja zaradi zadušitve. Tovrstna kemična sredstva so zelo nevarni strupi za ribe in vodne živali, posredno pa tudi za človeka, ki take ribe uživa.

Pogosto prihaja do poginov rib zaradi nepazljivega in neodgovornega ravnanja z embalažo ali ostanki škropliv, pri čiščenju škroplilnih in drugih naprav, od raznih posod do avtomobilov in delovnih strojev in naprav v vodotoku. Sledijo pogini rib zaradi fekalij, ki največkrat pritekajo s kmetijskih posestev in iz stanovanjskih naselij. Tudi komunalne odplake (odpadki hrane, pomivalne in pralne vode ter fekalije) so stalni onesnaževalci neustreznih čistilnih naprav, ki jih včasih sploh ni. Pogine rib so povzročili tudi večji ali manjši živinorejski obrati, ki imajo v odpadnih vodah velike količine antibiotikov.

Vse odpadne vode delujejo kemično; če ne vsebujejo strupov, povzročajo zaradi gnitja veliko porabo kisika. Na dnu vodotokov se pri živinorejskih odplakah nabirajo plasti organskega blata, iz katerega se razvije žveplov vodik in razne plesni ter glive in ribe v takem okolju poginejo.

Tudi okolje vodotokov je zelo onesnaženo z različnimi odpadki (divja odlagališča smeti, deponije najrazličnejših snovi in materialov, od trdnih odpadkov do tekočih goriv in maziv ter zdravil), kar vse povzroča nevarnost v našem okolju, je pa tudi odraz naše kulture, etike in morale.

ZATO POZIVAMO VSE DELOVNE LJUDI IN OBČANE K ZAVESTNEMU ODNOSU DO NEODGOVORNIH PRIMEROV IN PROBLEMOV ONESNAŽEVANJA VODA IN OKOLJA

Zavedati se moramo, da je ustrezno urrejanje prostora in človekovega okolja pogoj razvoja novih kvalitativnih življenja, dela in družbenega napredka. Sedanje razmere v našem okolju, lahko jih pojmujejo že kot »ekološka kriza«, zahtevajo od nas vseh, da temeljito spremenimo odnos do narave in da moramo čimprej spoznati in razumeti zakonitosti sveta. Naše navade moramo usmeriti v smotno gospodarjenje z naravnimi viri pri pridobivanju in potrošnji materialnih dobrin ter k varovanju družbene lastnine. Skratka, oblikovati moramo zdrave navade življenja in pri naših mlajših razvijati skrb za varovanje njihovega zdravja in življenja ter zdravja in življenja drugih.

ČISTA VODA JE VIR ŽIVLJENJA! TO NAJ BI VEDEL VSAK OTROK! NAŠE ŽIVLJENJE JE ODVISNO OD NARAVE IN ZATO JO MORAMO ČUVATI IN SPOŠTOVATI!

Po Ustavi SFRJ (čl. 85) in Ustavi SRS (čl. 102) so vode, vodotoki, jezera, izviri dobrine splošnega pomena pod posebnim družbenim varstvom in se smejo izkoriščati na način, ki ga določa zakon. Podrobneje navaja republiški Zakon o vodah (čl. 61), da se v vode oziroma v vodotoke ne smejo odvajati snovi, ki bi zaradi svoje sestave in količine spravile v nevarnost življenje in zdravje ljudi, življenje in zdravje rib in drugih živali oziroma snovi, ki škodujejo rastlinam.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Udeleženci konference Zveze ribiških družin Celje v Kulturnem domu v Štorkah (foto Štraus)

Poziv delovnim ljudem in občanom

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zakon o vodah še določa, da se v vode ne sme odvajati snovi, ki bi povzročile kakršnekoli spremembe kemične, fizikalne, biološke ali bakteriološke lastnosti vode – z drugimi besedami, voda mora ostati v svojem naravnem stanju.

KAZENSKI ZAKONIK SRS O KAZNIVIH DEJANJIH ZOPER SPLOŠNO VAR-
NOST OBSEGA TUDI ODGOROVNOST OZIROMA SANKCIJE ZA KAZNIVA DE-
JANJA, in sicer v XX. poglavju:

Onesnaževanje in uničenje človekovega življenjskega okolja

241. člen

(1) Kdor ne poskrbi za namestitvev očiščevalnih naprav, za njihovo brezhibno delovanje ali sploh ne ravna po predpisih in tehničnih pravilih za varstvo človekovega življenjskega okolja in tako povzroči onesnaženje zraka, tal, tekočih, stoječih ali talnih vod, ali morja, ki občutno presega dovoljene meje ali zajema širše območje, ali povzroči nevarnost za uničenje živalskega ali rastlinskega sveta, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje tudi uradna oseba, ki vedoma, v nasprotju s predpisi in tehničnimi pravili iz prvega odstavka tega člena omogoči, da se postavi naprava, obrat ali zgradba, ki povzroči posledice iz prvega odstavka tega člena.

(3) Če ima dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena za posledico poslabšanje zdravja ljudi, uničenje živalskega ali rastlinskega sveta, zajemališč pitne vode ali druge tem podobne hude posledice, se storilec kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(4) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z zaporom do enega leta.

(5) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, nastale pa so posledice iz tretjega odstavka, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

Onesnaženje pitne vode

242. člen

(1) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži vodo, ki jo ljudje uporabljajo kot pitno vodo in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži vodo, ki je namenjena za napanje živali in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje živali, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do treh mesecev.

Onesnaženje živil ali krme

243. člen

(1) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži živila in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži živalsko krmo ali druga krmila, ki so namenjena za prehrano živali in tako povzroči nevarnost za življenje ali zdravje živali, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

(3) S kaznijo iz drugega odstavka tega člena se kaznuje tudi, kdor s kakšno škodljivo snovjo onesnaži vodo v ribniku, jezeru, reki, potoku ali kakšno drugo vodo in s tem povzroči nevarnost za obstanek rib ali vodnega živilja.

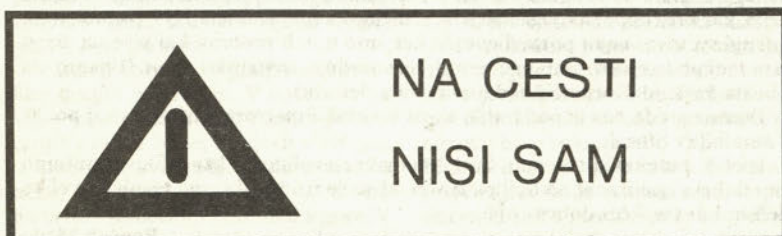
(4) Če je dejanje iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do treh mesecev.

Iz navedenega je razvidno, da zakon sankcionira tudi iz malomarnosti storjena kazniva dejanja zoper splošno varnost. Žal moramo ugotoviti, da so na našem področju storjena prav taka kazniva dejanja večinoma iz malomarnosti, toda s hudimi posledicami. Zato naj navedene kazni pripomorejo k večji vestnosti pri ravnanju s snovmi in napravami, ki pomenijo nevarnost za človeka in njegovo okolje.

Poudariti moramo, da smo po Zakonu o ljudski obrambi in samozaščiti dolžni storiti vse za ohranitev našega življenja in okolja. Tudi Zakon o sladkovodnem ribištvu nalaga ribiškimi organizacijam dolžnost izvajanja varstva in gojitve rib.

Na koncu moramo ugotoviti, da potrebujemo le voljo za preprečitev in ustavitve nadaljnega onesnaževanja rek – vodotokov, ki so oči in ožilje našega prostora. To spoznaje je pomembno, še pomembnejše pa je, da se vsi zavestno in aktivno vključimo v izvajanje vseh nalog iz varstva voda, vsak v svojem neposrednem okolju, kjer dela in biva. Pri tem je pomembno medsebojno obveščanje o nevarnostih. Z ozirom na to, da vse primere obravnavajo organi za notranje zadeve, pozivamo vse delovne ljudi in občane, da vse primere nepravilnosti in nevarnosti prijavijo najbližnjim organom milice!

Zdravko Logar

Vesela pesem je pregnala slabo voljo

**Za pravdo našo smo se bojevali,
za svet svobode sreče in miru,
za tisočletje sanj smo se razdali,
bodite dediči pogumnega rodu.**

Tak napis na preprostem, a vendar pomembnem pomniku iz časov borbe za svobodo, iz časov težkih, trpečih dni druge svetovne vojne, pri Duhu na Ostrem vrhu, tik ob meji s sosednjo Avstrijo. Tu so se bojevali partizani Lackovega odreda, aktivisti NOB in prebivalci tega hribovitega območja proti nemškemu okupatorju za svobodo in lepšo prihodnost.

Dne 17. septembra smo se nekdanji borci Železarne Štore, krajevne skupnosti štore in sosednjih v deževnem, nič kaj obetavnem dnevu odpeljali po začrtani poti, ki jo je pripravil odbor naših borcev.

Poln avtobus nas je bilo. Cmeravo vreme nas niti ni motilo, bili smo pod streho, Joščev Štefan pa je raztegnil meh svoje »frajtonarce« in vesela pesem je pregnala slabo voljo na račun drugega vremena.

Pot nas je vodila do Titovega Velenja, kjer smo si ogledali veličasten Titov spomenik, med vožnjo po ulicah pa še zanimivosti tega mladega mesta.

Pod starim velenjskim gradom, ki šteje že 800 let, njegovi lastniki so bili med drugimi tudi celjski grofje, smo zapustili avtobus in se povzpeli v muzejske prostore na gradu. Tu je več oddelkov, in sicer afriške zbirke, slovenski slikarji, rudarski muzej, spominska soba Toneta Tomšiča in muzej NOB v Šaleški in Mislinjski dolini, prostor za mastodonta in prav na koncu še rudarske jame ali bolje, kako izgleda pod zemljo.

Izredno zanimiva je afriška zbirka predmetov iz afriških dežel Kenije z glavnim mestom Nairobijem in Vzhodne Afrike; je edinstvena v Jugoslaviji in predstavlja precejšnjo vrednost. Avtor afriških zbirk je Čeh, profesor František Foit, ki par, umetnik in svetovni potnik, ki je s svojo ženo skoraj 30 let preživel v Afriki. Razstavljene plastike, originalni totemi, bobni, ščiti, orodja in orožja so sad izrednega raziskovalnega in zbiralnega dela ter truda z mladimi afriškimi učenci, ki jih je profesor Foit tudi poučeval. Profesor Foit je bil rojen 1900. leta, umrl pa je za posledicami prometne nesreče 1971. leta v Celju. Pokopan je na Češkem, njegova žena pa še živi v Titovem Velenju. Foitu na čast se imenuje ena izmed ulic v Titovem Velenju Foitova ulica. Vso izredno dragoceno afriško zbirko je poklonil muzeju velenjskega gradu.

Znamenitosti Duha na Ostrem vrhu (razglednica)

Vodička nas je dalje vodila do razstavnih prostorov priznanega slikarja, že pokojnega Lojza Perka in skupinske razstave slovenskih slikarjev, priznanih umetnikov Jakca, Kralja, Tratnika, Piona, Sedeja, Smrekarja, Plestenjakove, mladega Tomaža, sina Lojza Perka in drugih. Videli smo čudovita umetniška dela naših slikarjev od impresionizma do danes.

Nadaljevali smo z ogledom rudarske zbirke, ki prikazuje in govori o začetku rudarstva na Slovenskem. Zanimivi so prikazi dela in naporov naših rudarjev, orodja, preprosti stroji in vozički ter drugi pripomočki pri začetkih kopanja, s katerimi so trgali dragoceni premog iz neder zemlje.

Velenjski rudnik ima zapisan začetek najdb lignita že iz časov Valvasorja. Pisani podatki govorijo, da so bile prve eksploatacije 1766., prve nakopane tone premoga 1846., leta 1940 beležijo 242.420 ton, a leta 1975 že 4 milijone ton nakopanega lignita.

V muzeju delavskega gibanja v Šaleški in Mislinjski dolini in NOB smo si ogledali spominsko sobo Tonega Tomšiča, heroja, revolucionarja, ki so ga Italijani ustrelili 1941. leta. Ogledali smo si dokumentirane prikaze terorja okupatorja nad našim življenjem, o borbah in tegobah naših prvoborcev in zmagovitih uspehih naše mlade partizanske vojske, ko je nemški general von Lehr podpisal brezpogojno kapitulacijo za jugovzhodni del Evrope.

Ob koncu smo si ogledali še ostanke ogromnih kosti mastodonta. Verjetno marsikdo ne ve, da so leta 1964 pri odstranjevanju zemlje z buldožerjem za pridobivanje premoga tu v bližini Soštanja našli ogromne kosti, podobne mamutovim, katere so ljubljanski strokovnjaki ocenili, da so stare nad 50 milijonov let. Torej so mastodonti, ogromne živali, živele v Šaleški dolini še preden se je pojavil človek.

(Nadaljevanje na 6. strani)

S popotovanja po Sovjetski zvezi

Že nekaj let zapored objavljamo v našem glasilu vtise s potovanj v Sovjetsko zvezo. Predvsem so to zapiski oziroma vtisi sindikalnih skupin in delegacij. Vse te so več ali manj imele vlogo medsebojnih izmenjav delovnih in sindikalnih izkušenj v delovnih kolektivih.

Tokrat namenjamo nekoliko več prostora daljšemu zapisu s popotovanja v Sovjetsko zvezo. V nekaj nadaljevanjih bomo objavili vtise Zdravka Melanška iz Štor, ki je v tej deželi preživel 17 dni.

Telefon je zazvonil, ko sem nekje na Dolenjskem sedel pri kosilu. Bil je eden zadnjih majskih deževnih dni. Z druge strani žice sem zaslišal glas dolgoletnega prijatelja Dušana, s katerim sva prepotovala že dobršen del naše domovine. Po običajnih pozdravnih frazah me je presenetil z vprašanjem, če sem pripravljen potovati v Sibirijo. V časopisu je našel oglas, ki vabi potovanj željne Jugoslovane na izlete v Sovjetsko zvezo. Dogovorila sva se, da razgovor in odločitev prepustiva razmisleku in moji vrnitvi v Ljubljano.

Kljub mikavnosti potovanja v Sibirijo in na Daljni Vzhod, v neznano, je minilo več kot mesec dni, predno sva se odločila, da se na takšno pot podava. S potovalno agencijo je bilo hitro urejeno, prtljaga pripravljena, depozit plačan in 27. julija sva jo v največji popoldanski pripeki mahnila proti Beogradu.

Pred nama je bilo osemnajst dni, ki so se vsi po vrsti začeli z velikim vprašanjem. Vedela sva le, da naju pot pelje skozi Budimpešto, Moskvo, nato pa naprej v Azijo, v Irkutsk, Habarovsk in Novosibirsk ter nazaj v domovino, da bova potovala s skupino in da se bomo vozili z vlakom in letalom. Kaj več o programu potovanja, življenju in članih skupine, s katerimi bova prisiljena deliti dobro in zlo več kot pol meseca, nisva uspela izvedeti.

V Beograd sva po utrudljivi vožnji prispela naslednje jutro. Najprej sva poskrbeli za svoja želodca, poiskala zbirališče najine skupine, nato pa ob pivu pričela razgovor, o čem neki, če ne o potovanju, ki naju je čakalo. Dušan je iz prtljage izvelkel zemljevid in ne vem kolikič že sva začela premlevati o Rusiji, Sibiriji, Daljnem Vzhodu in Jules Vernovem Carskem slu, ki je pred več kot sto leti prepotoval doberšen del poti, ki naju še čaka. Ni trajalo dolgo in najinemu besedovanju se je pridružil tretji sogovornik. Za sosednjo mizo je namreč sedela tovarišica srednjih let, ki je z najinim avtobusom pripotovala že iz Ljubljane. Naše poti so se pokrivali. Tudi Milka je potovala v Sovjetsko zvezo. Za popolno deteljico, štiriperesno, nam je manjkal še en član. Našli smo ga kmalu, na zbirališču skupine pred pisarno agencije Karavan, ki je naše potovanje organizirala. Jože, že ime pove, da je Slovenec, v Beograd pa je pripotoval z istim avtobusom kot mi trije, je v nekaj minutah postal polnopravni član naše skupine, s tem pa je bil fond Slovencev v skupini 27 potnikov za največje deželo sveta tudi izčrpan.

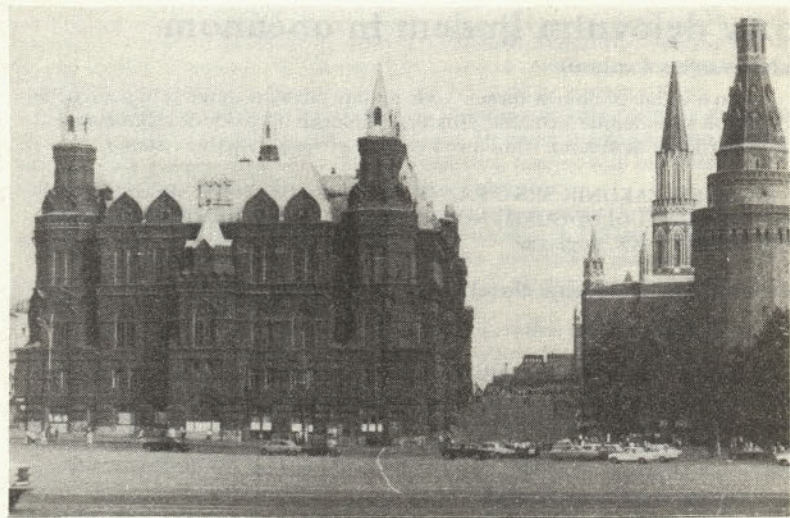
Na vlak za Budimpešto smo se povzpeli z rezervacijami, ki nam jih je razdelil predstavnik agencije, in z uganjanji, kdo je vodič skupine, kdo člani in kdo ima naše vozovnice. Ni nam bilo vseeno, kaj bo z nami storil sprevodnik, če se bomo vozili brez njih. Imetnika vozovnic smo odkrili pred prihodom sprevodnika, hkrati pa tudi izvedeli, da potujemo brez uradnega vodiča, temveč je z nami le mladenič – »polpooblaščenec« agencije, ki premore v svoji prtljagi spispek članov skupine, skupni vizum in navodilo o navezovanju stikov z vodiči in predstavniki agencij na Madžarskem in v Sovjetski zvezi, žal le v srbohrvatskem jeziku. Začelo se nam je svitati, zakaj so potovanja z našo agencijo toliko cenejša od drugih, tolažila pa

nas je misel, da nam Sovjeti gotovo ne bodo dovolili vandrovtva na lastno pest, temveč bodo lepo skrbeli za fizično enotnost skupine in gibanje v ravni črti.

Vožnja do glavnega mesta Madžarske je minila v opazovanju Panonske nižine, vzdihovanju ob vročini in navezovanju prvih stikov med udeleženci potovanja. Naši mejni organi so nam zaželeli srečno pot, severni sosedje pa požigosali potne liste in si natančno ogledali naše obraze. Šele v Budimpešti smo uspeli doznati, kdo vse je član skupine. Le Črnogorci niso imeli svojega predstavnika, zato pa so bili v skupini Slovaki iz Vojvodine, Rusinje iz Beograda, Makedonka in Istran z Dunaja. Večji del potnikov je že prešlo v drugo polovico svojega stoletja, predstavnice nežnega spola pa so imele skoraj dvotretjinsko večino.

V Budimpešti nas je sprejela simpatična studentka umetnosti Xenia, zadolžena da odnesemo čim lepše vtise iz njene domovine. Po kosilu v železniški restavraciji nas je neutrudno vodila po mestu. Donava ločuje levo, modernejšo in večjo Pešto od starejšega, zato pa nič manj zanimivega Starega Budima in od Budima z vrsto kulturno-zgodovinskih spomenikov. Poleg Margitinega otoka, naseljenega že v antični dobi, zdaj pa popularnega kulturnega in rekreacijskega središča, predstavlja dobro vez obeh obal Donave še šest cestnih in dva železniška mostova, vsak med njimi pa je posebnost zase. Eno popoldne je seveda premalo za kaj več, kot bežen ogled več kot dvamilijunskega mesta. V Budimu smo si zato ogledali le Trdnjasko četrt z znamenitostmi in spomenik svetemu Gellertu z umetnim slapom, v Pešti pa Trg herojev z veličastnim spomenikom Milenijumu, postavljenem ob tisočletnici madžarske države, katedralo svetega Štefana, Parlament, Muzej likovne umetnosti, NEP stadion, najstarejšo podzemno železnico v Evropi in mestno trgovsko četrt v ulici Vací. Seveda ne bi bili pravi turisti in pravi Jugoslovani, če nam ne bi uspelo pretopiti nekaj dinarjev v forinte, uradno seveda, ter ugotoviti ceno in založenost s kavo pri naših sosedih.

Madžari so nas v restavraciji železniške postaje Keleti še enkrat nahranili, nato pa smo se poslovili od Xenie in se odpravili proti vlakcu za Moskvo. Sprevodnik spalnika, sovjetskega seveda, ker bi drugi imeli nepremostljive težave s širino njihovih tirov, nas je namestil v kupeje po štiri, nato pa s mojo potrežljivo čakali na odhod, napovedan za nekaj pred polnočjo. Vožnja preko madžarske puste do Zahonyja na meji z ZSSR smo prespali, tu pa so nas okoli štirih zjutraj zbudili. Tako madžarski kot sovjetski »mejaši« so bili vljudni in kratki. Dežela mraza, tajg, kožuhovine in kaviarja nas je sprejela. Prilagodili smo ure – dve uri naprej, nato pa v mestu Čop kar skozi okna naših vozov opazovali, kako nam zamenjujejo evropsko podvozje s svojim, za skoraj decimeter širšim. Kompozicijo so razstavili na posamezne vozove, odvili evropsko podvozje, hidravlično dvignili vozove, odstranili staro in pripeljali sovjetsko, vozove spustili in novo podvozje privili. Vse skupaj je trajalo debeli dve uri, kljub vsem potrebnim napravam in izkušnjem pri delu. V Čopu se nam je pridru-

Pogled s ploščadi »50-letnica Oktobra« na Zgodovinski muzej, Rdeči trg z mavzolejem in Kremljem (foto Melanšek)

žila tudi plavalasa Moskovčanka, 24 letna Katja, naš vodič po Sovjetski zvezi.

Poldrugi dan vožnje do Moskve je hitro minil. Karpati, Ukrajina in Podmoskovlje so zanimive dežele posebej za nas, ki smo jih videli prvič. Nevsakdanja pa je tudi takšna vožnja z vlakom, saj je prostor gibanja omejen na kupe, natančneje ležišče, hodnik, sanitarije in jedilni voz. Ker je kajenje v sovjetskih vlakih, isto velja tudi za druga prevozna sredstva in večino zaprtih prostorov, prepovedano, smo se kadilci zbirali na za nas določenem mestu pri vhodnih vratih v voz. Ta prostorček je postal nekakšno shajališče dobre polovice potnikov iz naše skupine. Jedilni voz je bil preveč oddaljen, poleg tega pa je namenjen predvsem rednim dnevnim obrokom hrane, ne pa posedanju in popivanja. Temu primerna je tudi založenost s pijačo in napitki: ena vrsta vina, običajno iz Bolgarije, morda konjak ali šampanjec, mineralna voda, čaj in mleko ali kefir. Domačini to vedo in si po-

magajo tako, da vodko prineso s sabo na takšno pot, mi pa smo se tolažili, da bo na trdnih tleh že boljše.

Vožnja so nam popestrili prekupčevalci. Na prvih postajah so vstopili in nas spremljali do Kijeva, kamor smo se pripeljali prvi dan vožnje okoli polnoči. Bili so mladeniči ali žene srednjih let; kupovali so vse, kar je imelo nadih zehoda. Najbolje gredo v promet »farmerke«, nove in vsaj italijanske, zanje so pripravljene plačati tudi več kot sto rubljev, kar je dobra polovica povprečne mesečne plače v Sovjetski zvezi, ne branjajo pa se športne opreme Adidas ali Puma, izdelkov iz umetnega usnja in ženskega perila ter modnih srajc. Kupujejo tudi devize. Dolar menjajo za dva rublja, čeprav je uradno nekaj manj vreden od sovjetske valute, marko pa za rubelj, medtem ko dobiš pri uradni menjavi za sto mark okoli 28 rubljev.

se nadaljuje

Vesela pesem je pregnala slabo voljo

(Nadaljevanje s 5. strani)

Iz Titovega Velenja smo se odpeljali proti Dravogradu in nato na Ostri Vrh.

Po prihodu v Dravograd nas je vseskozi spremljala motna, leno tekoča Drava. Vrsta pretočnih elektrarn je nekoč bistro Dravo uklenila v jezove in tako nam daje dragoceno električno energijo. Iz Vuzenice smo malo zašli in prišli v Muto. Mala tovarna kos, srpov in drugih orodij dovolj presenetljivo dobro pazi na tehnično kulturno dediščino. Pred tovarno so razstavljeni stari, že odsluženi stroji, ki so vendar le posebne zgodovinske vrednosti. Tudi pravcata mala kupolka, prav tako kot so bile nekoč v Štorah, se lepo pobarvana šopiri in priča obiskovalcu in mlademu rodu, s čim in kako so nekoč delali.

Koliko smo mi starega, častitljivega ohranili v naših Štorah?

Dvanajsta ura je odbila, poldan pri cerkvi sv. Duha, ko smo prišli na Ostri vrh.

Tu nas je pričakalo lepo vreme, hladno, pa vendar sončno. Ostri vrh je visok 904 metre. Tu pri Duhu, v Šelovi grapi, prav ob državni meji, sta bila po ukazu protiljudskega režima umorjena 25. aprila 1929 leta Djuro Djaković, organizacijski sekretar CK KPJ in Nikola Hečimović, sekretar CK Rdeče pomoči.

Spomenik so postavili pred VI. kongresom KPJ leta 1952 naši graničarji, dopolnjen pa je bil leta 1970.

V šoli nad spomenikom je muzej o življenjski poti obeh umorjenih revolucionarjev in o dejavnosti partizanov, posebno Lackovega odreda, ki je bil na tem območju izredno aktiven.

Kosilo in daljši počitek smo si privoščili pri prijazni krčmarici Mari Osvald na Ostrem vrhu. Prijazna in prikupna natakrica je lačnim in žejnim gostom hitro stregla, zraven pa čebbljala in izmenjala še kakšno šalo z našim Goščevanom Štefanom.

Po kosilu smo se nekateri povzpeli na Ostri vrh. Kar precej stopnic je bilo za premagati. Pa nič za to. Celu v Avstriji smo bili in to, naj nam nevoščljivci ne zamerijo, kar brez depozita. Ogledali smo si mejne kamne še iz leta 1919, pa tudi nove, po drugi svetovni vojni postavljene. In ker smo hoteli prebrati kaj piše na drugi strani mejnih kamnov, smo pač morali na sosednjo, avstrijsko stran. (Upamo, da ne bosta Pasič in Florjančič sedaj zahtevala depozit).

Domov grede nas je pot vodila skozi štajersko metropolo in že nekaj po 20. uri smo bili v Štorah.

Izlet je potekal sproščeno, brez hitenja, nejevoljnosti, kar lahko pripisemo samo dobri organizaciji; še bolj pa tistim, ki so se trudili, da smo resnično veliko videli in bili vseskozi dobre volje.

Renčelj Vlado

Na Triglavu

Planinsko društvo Železar, Store je 22., 23. in 24. julija organiziralo pohod na Triglav. Udeležili smo se ga tudi planinci OŠ Store.

V petek zjutraj smo se z avtobusom odpeljali do Aljaževega doma v Vratih, potem pa smo vzeli pot pod noge. Po petih urah hoje smo prispeli na Staničevu koču pod Triglavom (2332 m). Njena čudovita okolica me je prevzela. Mislim, da se zlahka lepota gora, travnikov, kup snega, ki so obdajale koč, sploh ne da opisati z besedami. Človek mora te lepote videti na lastne oči.

Ceprav smo bili utrujeni, smo se sprehodili po bližnjih vzpetinah. Ker je bilo sončno in toplo, smo nadeli kopalke in se prepustili užitku sončenja. Dan je hitro minil. Zvečer smo si dekleta omislila posebno obliko uživanja: boste tako tekale po snegu. Kmalu nato smo legli k počitku. Zaspala sem z veselo mislijo v srcu: »Jutri se bom povzpela na Triglav!«

Naslednje jutro smo krenili na pot že ob 6. uri zjutraj. Najprej smo se ustavili na Kredarici, kjer smo se okreščali in pripravili za vzpon na Triglav.

Srce mi je močno utripalo, ko smo premagovali prve strmine te mogočne gore. Ne, ni me bilo strah! Toda vame se je naselil nepopisen občutek. Po dveh urah smo stopili na vrh Triglava. Nekoliko sem se oddaljila od skupine in se zazrla v dolino. Pod seboj sem videla bližje gore, mesta, vasi in reke kot na dlani. Bila sem srečna in ponosna. Ganjeno sem dahnila: »Zdaj sem postala prava Slovenka. Premagala sem Triglav.«

Ko smo se vrnili na Kredarico, smo nadaljevali pot v smeri proti Triglavskemu jezeru. Sonce je neusmiljeno pripekalo, nahrbtniki so postajali vse težji in težji... Vedno znova smo se ve-

selili vsake krpe snega ob poti, saj smo se na njej dodobra osvežili. Večkrat smo si naredili sneženi sladoleđ. Navodilo za pripravo je čisto preprosto: sneg zgneteš v kepo in vanj stisneš nekaj kapljic limone. Zagotavljam vam, da je to najboljši sladoleđ pod soncem!

Sele v mraku smo pripesčali do Zavske koče na Prehodavcih, kjer smo tudi prespali. Prebudil se je jasen dan. Leno sem se pretegnila in odprla oči. Kje sem? Joj, saj res, danes si bomo ogledali Sedmra jezero! In res smo si jih ogledali. Pa ne samo to, tudi kopali smo se v njih! To je bila najlepša nedelja mojega življenja. Vseskozi smo hodili po pravljicni pokrajini. Travniki, iz katerih so tu in tam kukale majhne skale, so bili posuti s pisanim, dehtečim cvetjem. In temno zeleni, vitki macesni so se mi zdeli tako plemeniti. Od časa do časa smo ugledali jezero. Vrstila so se, kot bi nizal bisere na nitko: Kurje oko, Ledvička, Dvojno jezero, Komarček, Črno jezero...

Pri Dvojnem jezeru smo se ustavili. Najpogumnejša dekleta smo naredila kopalke in se podale v čisto jezerno vodo. Uh, kako je bila mrzla! Pa smo kljub temu plavale in čofotale. Naš podvig smo s fotoaparatom spremenili v nepozabno doživetje.

Pot smo nadaljevali do Komarček, od koder smo se spustili v Bohinj. Tam nas je čakal avtobus, ki nas je odpeljal proti domu.

Srečna sem, da sem bila na Triglavu. Mislim, da svojega prvega vzpona na to mogočno goro ne bom nikoli pozabila. Na poti sem doživela toliko lepih trenutkov, ki se jih bom še dolgo spominjala. Prav zato bom še naprej obiskovala naše gore.

Mateja Povalej
OŠ Store

S pohoda na Triglav – skupinski posnetek pred spomenikom v Vratih

Zdrs

Zdrsnil sem na snegu pri sestopanju z gore. Nič posebnega, boste rekli. V življenju velikokrat zdrsnemo, tudi na snegu, pa jo največkrat odnesemo brez posledic. Moje drsenje po snegu bi se vendarle lahko končalo najbolj tragično. Pa lepo po vrsti.

Bila je sobota, 11. junij. Dan kot toliko drugih pred njim. V nečem se je kljub vsemu razlikoval. V zgodnjih jutranjih urah je bil še ves zavit v oblake, iz katerih je neusmiljeno deževalo. Že nekaj dni pred soboto sem se odločil, da ta dan izkoristim za pohod v gore. V mislih sem imel določeno tudi smer

ture: Logarska dolina, Okreščelj, Kamniško sedlo, Brana in še naslednji dan Planjava. Dež me sicer ni motil, saj sem pozimi premagoval strmine tudi ob močnem sneženju. Vendar je tako lepo v gorah, če sije sonce. Ljubitelji gora mi bodo gotovo pritegnili, da pozabiš na vse, ko se povzpeš na vrh gore, od koder se ti v sončnem vremenu nudi pogled v enkratno panoramo. Iz mračnih misli me je zdramil radio z zelo obetavno vremensko napovedjo. Padavine naj bi v dopoldanskem času prenehale, zatem naj bi se celo zjasnilo. O pohodu ni bilo več dvoma. Nahrbtnik je bil kmalu pripravljen. Ko je avtobus sredi dopoldneva krenil s postaje, je že prenehalo deževati. Skozi Savinjsko dolino, tja

proti Letušu, pa nas je že obsijalo sonce. Vse je kazalo na prijeten dan. Tudi potniki v avtobusu so se zadovoljni ozirali v nebo in modrovali, kako je potrebno lepo vreme, saj je vendar čas košnje.

Vožnja do Logarske doline je minila hitro in že smo bili na končni postaji, pred planinskim domom. Do nedavnega so Izletnikovi avtobusi, vsaj ob sobotah, vozili do slapa Rinke; tokrat pa nič. K sreči je bilo ta dan v Logarski dolini precej avtobusov, med njimi nekateri namenjeni tudi proti slapu. Vodnika nekega izletniškega avtobusa sem prosil za prevoz. Prijazno me je povabil, naj prisledem. Med vožnjo sem zvedel, da je to »avtobus zvestobe« našega priljubljenega tednika Nedeljskega dnevnika, ki je svoje zveste bralce peljal na izlet.

Ob koncu vožnje mi je prijazen vodnik v imenu vseh prisotnih zaželel srečno pot – žal se tokrat ni končala srečno. Že sem ubral pot proti slapu Rinke. Svež gorski zrak, šumenje vode in bližina gozda človeka sprostitjo, mu dajo moči in krila, da brez posebnega napora premaguje strmino. Na Okreščelj sem prispel v malo več kot pol ure. Sledil je pozdrav s skrbnikom koč, malo okreščilne pijače nato pa izdatna malica. Po daljšem počitku sem si zopet oprtal nahrbtnik in se pričel vzpenjati proti Kamniškemu sedlu ali Jermonovim vratom, kot drugače pravijo tej gorski postojanki. Sredi poti se je pričelo pripravljati k nevihti. Nad Savinjskim sedlom in Mrzlo goro je bilo nebo zastrašujoče črno. Pospešil sem korak, kljub temu me je nevihta ujela v skalah pod Brano. Nebo so parali bliski z močnim grmenjem. Kljub strahu ob takšnem vremenu in še v gorah povrhu, najbrž nihče ne bi bil ravnodušen, sem pot nadaljeval. Toda tako hitro, kot pride, v gorah nevihta mine. Do koč na Sedlu sem prispel ves premočen, vendar je že sijalo sonce, v katerem so se kopalji okoliški vrhovi Ojstrica, Planjava in Brana. Topel čaj v koči je kmalu dvignil temperaturo in razpoloženje v meni. Pošteno sem si oddahnil, se preoblekel in se odločil, da se pred nočjo povzpnem še na Brano.

Pot na goro je enostavna in nikjer posebej izpostavljena. Do vrha je od koč

dobra ura hoda. Na vrhu sem bil skupaj še z dvema fantoma iz Zagreba, sicer udeležencema alpinistične šole. Z vrha smo se spustili čez police in po snežišču pod Brano. Snežišče ni bilo nič posebnega, morda nekoliko strmo. Odločil sem se, da ga prečkam. Nekje na sredini je bil sneg rahlo vzbočen – led. Ne vem, zakaj sem se odločil, da vzboklino preskočim. Ali nepremišljenost, tveganje ali oboje hkrati. Kljub dobrim čevljem sem zdrsnil na hrbet in pričel drseti z veliko hitrostjo. Skušal sem se ustaviti s cepinom, vendar mi to na trdi – ledeni podlagi ni uspelo. Telo se je obrnilo, z glavo sem udaril ob skalo in izgubil zavest. Koliko časa sem bil v tem stanju, ne vem, morda kakšne pol ure. Ko sem se zavedel, sem v ustih občutil slano, lepljivo tekočino – kri.

Kri mi je polzela tudi po obrazu. Na hitro sem zbral misli in ugotovil, kaj se mi je pripetilo. Bolečin skoraj nisem občutil, kljub temu mi ni uspelo, da bi se postavil na noge. Vedel sem, da moram na nek način odotod. Se posebej zato, ker so gore že tonile v mrak in temo. Prilezel sem do steze, ki vodi z Brane. Tu so me potem našli in spravili v bolnišnično člani gorske reševalne službe iz Kamnika. Odlični fantje, ki so o nesreči obvestili tudi moje sorodnike.

Ko danes razmišljam o nesreči, sem vse bližje spoznanju, da bi se mi ob nekoliko večji previdnosti to prav gotovo ne pripetilo. Vsem planincem, ki nimajo dovolj izkušenj na snegu in gorah, pa tudi sicer priporočam največjo mero pazljivosti na vsakem snežišču v gorah. In še poškodbe: poleg ran na glavi (poškodba temena, presekanje uho in jezik, izbiti zobje) sem utrpel nalom vratnega vretenca. Če ne bi imel sreče v nesreči, kot je v bolnišnici zatrjeval zdravnik, bi lahko bil – to besedo spregovorim z grozo – hrom. Tako pa se bo vse končalo brez bistvenih posledic. Za nekaj časa bom izven rednih življenjskih dejavnosti, saj mi gornji del telesa oklepa »minerva« – mavčna obloga.

Kljub trenutnim težavam živim v upanju, da bom še kdaj stal na katerem od vrhov naših lepih gora, ki jih imam zelo rad.

Drago ŽLOF

Zbrali so se najstarejši

Kot že nekaj let, je letos krajevna skupnost v Štorah povabila na zbor in na skromno, vendar zelo cenjeno zakusko najstarejše krajane, starejše od 70 let. Zbor je bil sklican v osnovni šoli na Lipi. Ob napovedani 14. uri 23. septembra se je zbralo nad sto povabljenec. Najstarejši med njimi je bil s 94. leti Mastnak, ki je še vedno čil in mladosten, da malo takih starostnikov. Sicer je bilo videti na vseh obrazih podobno mladostnost in neizmerno zadovoljstvo, ker je vse navduševala skrb naše socialistične družbe, da na stara leta le niso pozabljeni in odrinjeni v samotno življenje.

Težko je popisati, kako navdušeno so udeleženci pozdravili predsednika krajevne skupnosti Store, tov. Zoharja Ladija, ki je na kratko spregovoril in jim zaželel dobrodoščilo ter dobro počutje na srečanju, ki je že takorekoč tradicionalno v Štorah. S to tradicijo moramo nadaljevati«, je poudaril govornik, priljubljeni Ladi, ki so mu dedki in babice na koncu navdušeno ploskali. Še več, nekaj babic, osemdesetletnic, ga je celo zaprosilo za ples in za medsebojno slikanje in ta želja se jim je tudi izpolnila.

Nato se je pričel kulturni program. Nastopil je pevski zbor najmlajših in

pod taktirko tov. Jurkovnik Bojane so učenci zapeli svojim dedkom in babicam nekaj priljubljenih pesmic, jim recitirali, na koncu pa jim uprizorili še majhno igrice »Umakni se«. Bogati program, dobro zamišljen in izveden, je navdušil naše najstarejše in zaploskali so izvajalcem tako, da se je dvorana zatresla. Takoj zatem so doživeli še drugo presenečenje, namreč: vsi nastopajoči učenci so se vsuli med dedke in babice ter jih obdarili z rdečimi nageljčki. To je delovalo na udeležence dokaj ganljivo in v prenekaterem očesu se je zabliskala solza, hkrati pa tudi nasmeš na ustih in že so se toplo zahvalili za spominček na davno mladost.

Po končanem kulturnem programu se je začel prosti program in zabava. Solske strežnice, tokrat učiteljice, so prinašale kosilo na mize, dočim je sam ravatelj, tov. Zupanc, imel na skrbi pijačo. Vse je teklo kot po tekočem traku in nad postrežbo se ni bilo kaj pritoževati ali komu karkoli očitati. Za dobro počutje sta poskrbela še takoimenovana »ljudska muzikanta«, družinski par Kukovič iz Pečovja, ki sta kmalu dvignila na noge vse pokretne in zaplesali so, kot že morda dolgo ne.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ŠPORT – ŠPORT – ŠPORT

AMBROŽEV MEMORIALNI TURNIR

V eni od prejšnjih števil Štorskega Železarka sem obljubil posredovati nekaj vrstic o memorialnem turnirju, ki je zdaj naposled že za nami. Čeravno brez tovrstnih izkušenj smo turnir ob pomoči tovarišev iz sekretariata Partizan – Kovinarja vendarle zadovoljivo izpeljali do konca.

Na memorialnem turnirju, ki je bil na Lipi v nedeljo, 11. septembra 1983, so sodelovale štiri ekipe. Vrstni red po uspešnosti moštev je naslednji:

Mesto	točke:			
1. PARTIZAN – KOVINAR – Štore	2	2	0	4:1 4
2. NK OPEKAR – Ljubecna	2	1	0	1 4:4 2
3. Moštvo JLA iz Celja	1	0	0	1 0:1 0
4. NK PAPIRNIČAR – Radeče	1	0	0	1 1:3 0

Moštvi JLA in NK PAPIRNIČAR sta izpadli hip zatem, ko sta izgubili: prvo s člansko vrsto domačega PARTIZAN – KOVINARJA z 0:1 in drugo z NK OPEKAR 1:3. V boju za prvo mesto so bili naši fantje spretnejši in so zaslužno premagali NK OPEKAR z rezultatom 3:1. Proti pričakovanju je torej pokal osvojila članska vrsta PARTIZAN – KOVINAR iz Štor.

Pokojnega Francija Ambroža smo dobro poznali, predvsem športna javnost. Pa vendar, pod njegovo blago samobitno naravo se je skrival ognjevit pripadnik nogometa. Nogometu se je povsem posvetil in se zanj žrtvoval bolj kot kdorkoli drug. Eden od najbolj vnetih športnih delavcev v vsem povojnem času v Štorah je nedvomno bil in je ostal Franci Ambrož.

Turnir, ki smo ga priredili v njegov spomin, in ki ga bomo tradicionalno prirejali tudi v prihodnje, naj bo le skromna zahvala našega kraja temu zaslužnemu športnemu delavcu. Nam v odboru nogometne sekcije pa bo ostal Franci Ambrož svetel vzgled pri našem nadaljnjem delu.

Viki Jager

Zbrali so se najstarejši

(Nadaljevanje s 7. strani)

Veselje in družabnost sta bila na višku, kar so potrjevali tudi v razgovoru, ki smo ga imeli med povabljenici; povprašali smo jih o tem in onem, kako se počutijo in kako gledajo na srečanja ostarelih krajanov, ki jim ga prireja krajevna skupnost, kaj bi se še moralo postoriti in izboljšati ter ali naj se morda večkrat na leto pripravijo takšna srečanja. Na ta vprašanja so odgovorili Kadunc Adela, Bobek Anica, Melanšek Anton in drugi. Vsi so prireditev zelo pohvalili in ne bi nič spreminjali. Počutijo se neizmerno počaščene, ker družba toliko skrbi za njih, ostarele ljudi. Posebno je to poudaril tov. Melanšek, ki je dejal: »Nikoli si v mladih letih nisem zamišljal, da bom na stara leta tako cenjen in spoštovan s strani naše socialistične družbe, čeprav sem vse svoje življenje živel z njo in delal za boljši jutri. Presenečen sem in vsi tukaj so preseñeni in želimo, da bi tako bilo vedno.«

To si želimo vsi krajanji, saj gre vendar za naše očete in matere, na katere ne smemo gledati postrani ali pozabiti nanje. Kako naj bi pozabili nanje, ko jih je sama dobrota in iz njihovih obrazov, čeprav že močno zgubanih, toda še zmeraj vedrih, je izžarevala nepopisna milina in radost ter zaupanje v današnjo družbo.

Ko se je prireditev že skoraj končala in se je bilo treba le posloviti, so v dvorano prihrumeli še pevci mešanega zbora, ki ga tudi vodi Bojana Jurkovic. Počastili so dedke in babice z nekaj pesmimi, to pa je spet podžgalo slavljenje, da so družno prepevali. Zadonela je pesem: »Oj Triglav, moj dom, kako si krasan, kako...«. Spet je vse oživel, prepevalo in plesalo, a starost visokih let se je nenadoma spremenila v mladost. »Kar toži se mi iti domov, tako je lušno«, je dejal neki starostnik, ko se je poslavljaj od prireditelja, krajevene skupnosti Štore, ves razgret in vesel ter s srčno željo: na svidenje drugo leto!

Janez Tajnikar

Posnetek s srečanja starejših krajanov v osnovni šoli Štore (foto Žnidar)

ŠTORSKI ŽELEZAR – Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE – Izhaja dvakrat mesečno – Uredniški odbor: Gradišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing. Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane – odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) – Tisk: AERO Celje – TOZD grafika – Rokopisov ne vračamo.

Članska ekipa Partizan – Kovinar Štore (foto Tine Sivka)

SKRBIMO ZA SVOJE TELO

Človek je toliko star, kolikor je staro njegovo ožilje. Da se ne bi prehitro starali, bi morali potemtakem opuščati vse, kar ožilju škoduje in delati tisto, kar ožilju koristi oziroma ga ohranja. Za človeka, ki preudarno skrbi za svojo fizično kondicijo, je značilno, da se odloči za tri načine vadenja: za hojo in tek v naravi, za to ali ono športno igro in jutranjo gimnastiko. Tek je pomemben za delovanje notranjih organov, igranje namiznega tenisa je potrebno za vzdrževanje »gibalne inteligence«, gimnastika pa za vsakdanjo sistematično obdelavo vseh mišičnih skupin in sklepov.

Če tečete dvakrat na teden, igrate vsaj enkrat tedensko in telovadite vsako jutro, je s tem že zadoščeno osnovnim biološkim potrebam človeka po gibanju. V tem sestavku se bomo posvetili jutranji gimnastici. Ne gre samo za redno vsakdanjo vadbo, tudi določene posebne naloge. Vsakdo ima namreč na svojem gibalnem aparatu kako »šibko točko«, vsakomur so zato potrebne vaje za odpravljanje pomanjkljivosti. Ko se zjutraj ogreje, naj doda za konec še tiste vaje, ki so mu posebno potrebne bodisi za odpravljanje pomanjkljivosti, ali pa pripravo na poklicno delo in šport.

Navedimo pregled nekaterih pomanjkljivosti, zaradi katerih so potrebne dodatne gimnastične vaje:

Teslni lik (postava): ohlapne trebušne mišice, povešen trebuh.

Drža telesa: sključena, nesimetrična, nepravilna drža nog.

Sposobnost za fizično delo: šibke mišice, nezadostna sprostitvev mišic antagonistov (povečana utrujenost).

Sposobnost za šport: šibke mišice nog, premajhna gibljivost sklepov, skrbnost mišic.

Vendar nas znanost o športu uči, da je sleherni pretiravanje tudi v jutranji gimnastici škodljivo, saj se človeški organizem nenehno bojuje proti raznim neugodnim vplivom. Zato vadimo postopoma od lažjega k težjemu. Že Hipokrat, staro-grški zdravnik in začetnik znanstvene medicine, je podal klasično pravilo za gospodarjenje z energijo. **Prava mera pri delu, pijači, jedachi, počitku in k temu dodajmo: prava mera tudi pri športni rekreaciji, ne premalo ne preveč.**

Stante Rudi

ŠAH

V počastitev praznika krajevene skupnosti Štore smo 15. 9. t. l. izvedli hitropotezni individualni šahovski turnir. Za prvih pet mest je sindikat naše železarne prispeval praktične nagrade.

Tekmovanja se je udeležilo 13 naših najboljših šahistov.

Presenetljivo je zmagal naš tovarniški zdravnik dr. Ošep Stanko, ki je oddal samo dva remija:

1. dr. Ošep Stanko	11
2. Janežič Karel	10 1/2
3. Potočnik Albin	9
4. Kumperger Anton	7
5. Stojnič Milorad	7
6. Arzenšek Stefan	6 1/2
7. Bogataj Janko	5
8. Pišek Andrej	5
9. Diacci Ciril	4 1/2
10. Jager Viki	4 1/2
11. Subotič Tomaž	4
12. Plahuta Miha	4
13. Pevcin Vinko	0

Tekmovanje je vodil pisec tega članka in je bilo izvedeno brezhibno ter v prijateljskem vzdušju.

Karel Janežič

SPOMNIMO SE...

Katastrofalen potres na Japonskem je 1. septembra 1923 terjal 150.000 žrtev. Mesti Tokio in Jokohama sta bili skoraj do tal porušeni.

V Avstro-Ogrski je bil 7. septembra 1848 sprejet zakon o zemljiški odvezi, ki je ukinil tlako tudi v naših krajih. Z zemljiško odvezo je plemstvo izgubilo vrhovno oblast nad zemljo in vse iz tega izvirajoče pravice do fevdalnih dajatev, bremen in služnosti. Prenehalo je upravljati javnopravne funkcije in konec je bilo patrimonialnega (dedinskega) sodstva nad kmeti.

Po objavljeni kapitulaciji Italije so enote NOV in POJ v nekaj dneh v začetku septembra 1943 razorožile glavno italijanskih okupacijskih sil in osvobodile obalni pas od Trsta do Dubrovnika.

Zavezniške čete so se 8. septembra 1943 izkrcale v Salerno v Italiji.

Na Vogrskem pri Gorici je bil 11. septembra 1943 ustanovljen Narodnoosvobodilni svet za primorsko Slovenijo kot najvišji politični in oblastni organ narodnoosvobodilnega gibanja. Predsednik sveta je bil dr. Jože Vilfan, podpredsednik France Bevk, tajnik Aleš Bebler.

Slovenski leksikograf in slovníčar Maks Pleteršnik je umrl 13. septembra 1923, star 83 let. Njegovo glavno delo je ureditev in dopolnitev velikega Wolfovega slovensko-nemškega slovarja. Z nabiranjem živega besednega zaklada v narečju je zabeležil obsežno slovensko izrazoslovje za vse znanstvene in humanistične stroke.

Slovenski pesnik Igo Gruden je umrl 29. septembra 1948. Njegovo delo je raslo do subjektivistične lirike k narodnostno socialni. V svojih pesmih je ustvaril pretresljivo pričevanje o nečloveškem trpljenju in neuničljivem upanju v zmago. Pesmi so izšle v zbirki V prganstvu, 1945.